

Svar på skriftligt spörsmål SSS 409/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om en lättföretagares ställning som utsökningskund

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 409/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Jukka Mäkynen /saf:

Bryter Utsökningsverket mot lagen då det av en person som sporadiskt utför arbete och inte får några sociala understöd tar ut ett belopp för utsökning så att det av lagen garanterade skyddade beloppet inte verkställs,

är det lagenligt att en person som är utsökningskund i över en månad inte får svar på sina frågor om betalningsarrangemang med Utsökningsverket,

hur kan personen sköta betalningsarrangemangen i denna situation, då personen inte inom en skälig tidsfrist får svar på sina frågor från Utsökningsverket och

i en situation där Utsökningsverket inte iakttar lagen, vilken instans utövar tillsyn över att Utsökningsverkets verksamhet är lagenligt?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I det skriftliga spörsmålet är det frågan om hur man vid utsökning behandlar förvärvsinkomster för en person som utövar näringsverksamhet som så kallat lättföretagande. Som justitieminister kan jag tyvärr inte ta ställning till enskilda fall. Det är ändå mycket viktigt att uträttandet av ärenden mellan medborgare och myndigheter sköts på ett vederbörligt sätt. Nedan beskrivs allmänt hur särdragen i anknnytning till lättföretagande visas inom utsökning.

Lagen innehåller inga separata bestämmelser om lättföretagande. Faktureringsföretag som används av lättföretagare tillhandahåller olika tjänster. En stor del av dessa företag anser att de utbetalar lön till lättföretagaren, men en del anger sig betala arbetsersättning. Dessutom anger åtminstone en tjänst sig betala näringsinkomst. Hur innehållningen för utsökning görs av den inkomst som lättföretagaren får beror på ifall utmätningsmannen har bedömt, utifrån de uppgifter utmätningsmannen har tillgång till, att den inkomst lättföretagaren med betalningsförbud får är löneinkomst eller näringsinkomst. Tolkningen påverkas till exempel av vilka tjänster gäldenären som är lättföretagare använder, hur aktiv gäldenären är och huruvida gäldenären eventuellt har

övriga inkomster. Faktureringsföretaget har en skyldighet att iaktta det betalningsförbud som utmätningssmannen lämnar och är berättigad att få rådgivning av utmätningssmannen i problemfall i samband med betalningsförbud.

Om en inkomst fastställs som lön som betalas ut regelbundet, tillämpas skyddsbeloppet på utmätningen i enlighet med Utsökningsbalkens 4 kap. 48 §. Om en inkomst fastställs som lön som inte betalas ut vid regelbundet återkommande tillfällen, undantas två tredjedelar av varje lönepost från utmätningen.

Om den inkomst som en lättföretagare får anses som näringsinkomst under betalningsförbud, ska fem sjättedelar av den periodiska näringsinkomsten undantas från utmätningen med stöd av 4 kap. 64 § i utsökningsbalken.

I Finland finns det allt fler företag som erbjuder lättföretagande. Tolkningen är svår för utmätningssmannen. Det är inte enkelt att skapa en enhetlig utsökningspraxis eftersom tolkningen, såsom det som beskrivs ovan, till exempel påverkas av vilken tjänst en lättföretagande gäldenär använder, hur aktiv gäldenären är och om gäldenären eventuellt har andra inkomster.

Det nya Utsökningsverket inledde sin verksamhet 1.12.2020. I samband med detta omorganiserades utsökningens hela indrivningsverksamhet till nya funktioner. Basverkställigheten infördes som en helt ny funktion och dit rekryterades 180 utsökningsinspektörer. Rekryteringen och utbildningen av dessa personer är en mycket stor och krävande helhet som fortfarande delvis pågår. Med beaktande av reformens omfattning har inrättandet av den nya organisationen lyckats väl. All kundrespons om eventuella problem vid behandlingen av ärenden i Utsökningsverkets nya organisation är mycket viktiga för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Diskussioner om de tolkningsfrågor som redogörs ovan har förts inom Utsökningsverket och verket har inlett ytterligare juridiska utredningar om ärendet. Riksfogdens kansli har även utfärdat interna anvisningar i frågan. Utsökningsverket har även diskuterat med tjänsteleverantörer som erbjuder lättföretagande, det vill säga med faktureringsföretag. Målet är att tolkningar och förfaranden till följd av dessa åtgärder ska klarläggas.

Uträttande av ärenden med utsökningsinspektörer ska vara smidigt och iaktta principer för god förvaltning. Detta innebär bland annat att då ett ärende överförs från en funktion till en annan inom verket ska den information som härrör till ärendet och dess behandling överföras med ärendet. Om detta inte är fallet kan ett klagomål göras om utmätningssmannens agerande till Utsökningsverket eller en allmän laglighetsövervakare, det vill säga till riksdagens justitieombudsman eller justitiekanslern i statsrådet.

Helsingfors 14.7.2021

Justitieminister Anna-Maja Henriksson